

גדי טאוב נכנע לעריצות של העכשווי

שאל אריאלי, הארץ, 8 ביולי 2018

<https://www.haaretz.co.il/opinions/1.6247157>

במאמרו טוען גדי טאוב ("הארץ", 6.7) שסיום הסכסוך בינינו לבין הפלסטינים תלוי אך ורק בהם, ושהם אינם מתכוונים לוותר על חלומם הגדול להשמיד את מדינת ישראל. בכך אימץ את טענות היסוד של הימין הלאומני וניתק עצמו מהמחנה המעריך שהשגת היפרדות מדינית מוסכמת אפשרית, אך תלויה בשני הצדדים, ובמידה רבה יותר בנו. הוא אף ניתק עצמו מהמחנה הסבור כי בהיעדר שותף פלסטיני, על ישראל ליתול גורלה בידיה ולנקוט במהלכים עצמאיים, מדודים ומבוקרים בכפוף לצרכי הביטחון שלה, בכדי להבטיח את ההיפרדות העתידית בין ישראל לפלסטינים.

טאוב מאשים את נועם שיזף ("הארץ", 15.6) כי תיאר את "המצב" בעזה כאילו "אין היסטוריה ואין סיבות". באותה פסקה מבקש טאוב ל"הרחיק" בהיסטוריה ולציין כי הפלסטינים "הצליחו להכשיל את הניסיונות החוזרים ונשנים של ישראל לסיים את מצב הכבוש". בכך חטא טאוב באותה אשמה כשנכנע לעריצות של העכשווי, המאפיינת את השיח הישראלי הלוקה בחוסר כנות היסטורית בבחינה של התהליכים והעמדות של הצדדים בסכסוך הישראלי – פלסטיני.

ניתן להניח כי לא נרצה להרחיק בהיסטוריה לתקופת המקרא ולהתווכח עם הטענה הפלסטינית המגוחכת, שאותה הרבו להציג לחבר הלאומים ולבריטים (1921), כי "הראשונים שהתיישבו בפלסטין מקדמת דנא אינם אלא הערבים העמלקים, אבותינו הקדומים".

את "יריית הפתיחה" של הסכסוך מזהים בהצהרת בלפור ובכתב המנדט שניתן ב-1922 על בסיסה. זה אשר 25 שנה מאוחר יותר, נכתב עליו בדו"ח החלוקה (1947) כי "עקרון ההגדרה העצמית לא הוחל על פלשתינה בעת שנוצר המנדט ב-1922...". ההודאה משמשת אבן ראשה לנרטיב הפלסטיני הגורס כי נעשה עוול היסטורי ומשפטי לערביי פלסטין, אשר מנו ב-1922 יותר מ-90 אחוזים באוכלוסייה והיו בעלים של יותר מ-90 אחוזים מהאדמות הפרטיות, ונגזלה מהם הזכות להגדרה עצמית "... בשל השאיפה לאפשר הקמת הבית הלאומי היהודי".

הפלסטינים אחזו עשרות שנים בטענה הזו ושללו את כל ההצעות לחלוקת הארץ בינם לבין היהודים, כפי שמחמוד עבאס הודה (2008) "אבדה הזדמנות החלוקה של 1947, ולפניה אבדה הזדמנות החלוקה של ועדת פיל...". הצעות שיש לציין כי התקבלו על ידי התנועה הציונית, שאף הכירה בזכותם של ערביי פלשתינה, כפי הצהיר בן גוריון (1924) "בוודאי יש לשוב הערבי בארץ הזכות להגדרה עצמית, לשלטון עצמי. לא יעלה על דעתנו לקפח זכות זו או להמעיטה..."; וכפי שהמשיך והציע (1947) "הסידור המידי האפשרי היחיד, שיש בו יסוד של סופיות, הוא הקמת שתי מדינות, אחת יהודית ואחת ערבית (בא"י)..".

טאוב ודומיו מתעלמים מהמפנה הדרמטי שחל בעמדת הפלסטינים ב-1988 על רקע השינויים הגיאוגרפיים שחלו במערכת העולמית והאזורית. הפלסטינים אשר דבקו בשיח המבוסס על זכויות עקרוניות, שבו לטענתם נגזלה מהם הזכות להגדרה עצמית, הבינו כי עמדה זו, שאינה מקובלת על הקהילה הבינלאומית, הובילה אותם לנכבה, לפליטות מתמשכת ולהיעדר מדינה עצמאית. הם נאלצו בעל כורחם לעבור לשיח המבוסס על הלגיטימציה וההחלטות הבינלאומיות ובראשן 242 כפי שעבאס ממשיך ואומר "... אינינו רוצים לאבד הזדמנות נוספת. לפיכך קיבלנו את חלוקת 1948-ו-1967, שאינה כוללת יותר מאשר 22% פלסטין ההיסטורית". עמדה אשר הובילה להכרה ההדדית עם ישראל בה הכריזו הפלסטינים (1993) כי "אש"ף מכיר בזכותה של ישראל להתקיים בשלום ובביטחון, מכיר בהחלטות מועצת הביטחון 242 ו-338...".

שינוי זה, יש לציין שוב, לא נבע מאהבת מרדכי, ואף השימוש במונח "פלסטין ההיסטורית" מעיד כי לעמדתם, הם "ויתרו על 100% של המולדת פלסטין בתמורה למדינת פלסטין על 22% ממנה". יחד עם זאת, ההוגנות ההיסטורית מחייבת לציין כי גם כל הצעותיהן ונכונותן של התנועה הציונית ומדינת ישראל לחלוקת הארץ לא נבעה מאהבת ישמעאל, אלא מהתובנה כי הרוב הערבי בן הים לירדן אינו מאפשר את הקמתה וקיומה של מדינה דמוקרטית ויהודית - החזון הציוני.

החל בדוד בן גוריון שכתב (1937) "מה שאנו רוצים הוא לא שהארץ תהיה שלמה ואחידה, אלא שהארץ השלמה והאחידה תהיה יהודית. אין לי כל סיפוק מארץ-ישראל שלמה — כשהיא ערבית" דרך יצחק רבין (1995) "רואה בעניין הפרדה נושא מרכזי", אהוד ברק (2000) "רואה בהפרדה צורך לאומי עליון של הדמוגרפיה, הזהות והדמוקרטיה הישראלית" ועד לאריאל שרון שיזם את תוכנית ההתנתקות (2003) "האמנתי וקיוויתי שנוכל להיאחז לעד... אך המציאות המשתנה בארץ, באזור ובעולם חייבה אותי להערכה אחרת ולשינויי עמדות".

כשמכירים את ההיסטוריה של הסכסוך, את הנרטיב הפלסטיני ואת ההחלטות הבינלאומיות לא קשה מדי להבין למה ערפאת דחה את הצעת ברק בקמפ דייוויד 2000. זו שביקשה ממנו לשוב הביתה ללא בירה בירושלים המזרחית, במתן הכרה בריבונות ישראל בהר הבית, בהסכמה לספוח ישראלי של 9-11 אחוזים משטח הגדה המערבית ללא קבלת שטחים מישראל כפיצוי על כך, להכירה לשנים ארוכות של רבע מבקעת הירדן ואזורים נוספים, ללא גבול חיצוני עם ירדן ועוד.

הניסיון להגדיר גם את המשא ומתן באנאפוליס 2008 בין מחמוד עבאס לאהוד אולמרט כהכשלה אף גובל בהטעיה. הפלסטינים הציעו חילופי שטחים המאפשרים את השאתם של רוב המתנחלים בריבונות ישראל, את סיפוחן של השכונות היהודיות במזרח ירושלים (ללא הר חומה), ריבונות יהודית על הכותל המערבי, הרובע היהודי, חצי מהרובע הארמני ויתרת הר ציון. מדינה פלסטינית מפורזת ושיבה סמלית עם פיצויים לפליטים הפלסטינים.

כצופה פני עתיד טרח אולמרט להעמיד את ההבהרות (2012) לטובת טאוב ודומיו "הייתי במרחק נגיעה מהסכם שלום. הפלסטינים אף פעם לא דחו את הצעותיי. וגם אם בפעם ה-1,000 יהיו גורמים שינסו לטעון שהם דחו את הצעותיי, המציאות הייתה שונה. הם לא קיבלו אותן, ויש הבדל. הם לא קיבלו אותן כי המשא ומתן לא הסתיים, הוא היה על סף סיום. אילו הייתי נשאר ראש הממשלה עוד ארבעה חודשים-חצי שנה, אני מאמין שאפשר היה להגיע להסכם שלום. הפערים היו קטנים מאוד, אנחנו הגענו כבר לישורת האחרונה ביותר."

בעמדות אלו הפגינו הפלסטינים פרשנות גמישה ביותר לטובת ישראל, מעל ומעבר למה שנדרש בהחלטות ובעמדות של הקהילה הבינלאומית. עיקרן של עמדות אלו מופיעות במסמך "העמדה" הפלסטינית המופץ על ידי לשכת עבאס. אך לידיעת טאוב על עמדות נדיבות אלו אמר נתניהו "בתנאים שהם רוצים כרגע, מדינה פלסטינית אינה באה בחשבון. (2015) "

טאוב ממשיך לטעון כי האסטרטגיה הפלסטינית היא "השמדת מדינת הלאום היהודית" ובכך מיישר קו עם נתניהו שטען (1993) כי "מדיניות אש"ף היא תורת השלבים ומטרתו היא להשמיד את מדינת ישראל ולא להגיע להסדר איתה...". אם כך, אז למה לא יישאר טאוב נאמן לכל הצהרותיו של נתניהו שהבטיח ב-2015 "אם אבחר לא תקום מדינה פלסטינית בקדנציה שלי". כמו גם ש"אנחנו נשמור לעד על ירושלים מאוחדת בריבונות ישראל", ו"אני מחויב לבנייה בכל חלקי יהודה ושומרון" (2014). על טאוב להפנים את מה שהבין ואמר אביו של ראש הממשלה,

בן ציון נתניהו, בעקבות נאום בר אילן (2009) "בנימין לא תומך במדינה פלסטינית, אלא רק בתנאים שהערבים לא יקבלו לעולם. שמעתי זאת ממנו", או לקרוא את מה שכתב ראש הממשלה עצמו לגבי פתרון הסכסוך (1995) "תכנית האוטונומיה תחת שליטת ישראל היא החלופה היחידה למניעת הסכנות הללו, הצפונות בתכנית 'השלום' של הסכם אוסלו."

"סיום הכיבוש דווקא לא תלוי בנו", קובע טאוב לסיום. סיום הכבוש והקמת מדינה פלסטינית לצידה של ישראל תלוי בנו ובפלסטינים. על ישראל לחזור לשולחן המשא ומתן על בסיס הפרמטרים שהמשא ומתן באנאפוליס התקיים ולהפסיק לחלום כי הפלסטינים יקבלו את הצעת טראמפ המתגבשת. אם לכך יסרבו הפלסטינים, הרי על ישראל לשמור באמצעות יוזמות על זהותה ומשטרה בעצמה. שאריאל שרון טען ב-2003 ש"אין שותף פלסטיני שעמו ניתן להתקדם בדרכי שלום לקראת הסדר... " הוא המשיך וקבע "החלטתי ליזום תהליך של התנתקות הדרגתית..."

לעומתו, נתניהו וממשלתו עושים הכול בכדי לשמן את המדרון החלקלק והמסוכן שבו ישראל צועדת לעבר אובדן החזון הציוני והקמת מדינה אחת, שתחל את דרכה כאפרטהייד ותסיים כמדינה ערבית. תהליך ממנו הזהיר שרון (2003) "...אין אנו רוצים לשלוט לתמיד במיליוני פלסטינים המכפילים את מספרם מדי דור. ישראל הרוצה להיות מדינה דמוקרטית למופת לא תוכל לשאת לאורך ימים מציאות כזאת."

נתניהו עומד בראש ממשלה שחבריה וחברי הקואליציה הניחו תוכניות והצעות חוק רבות לסיפוח הגדה המערבית כולה או חלקים ממנה. ממשלה המרחיבה דווקא את ההתנחלויות המבודדות ונמנעת מלהפריד בין האוכלוסיות על ידי סירוב מתמשך להשלים את גדר הביטחון. ממשלה הפועלת ללא ליאות לשימור הפיצול הפלסטיני ולחיזוק מעמדו של החמאס ברצועת עזה. אם מבחינתו של טאוב זו הדרך לחיסולה של "ההתנגדות" הפלסטינית הרי ראוי שיפנים שזו יותר הדרך לחיסולה של התקווה הישראלית והפלסטינית ליישוב הסכסוך.